

Wet OHP Landbouw in de praktijk

Rapport I&O Research

Colofon

Uitgave

I&O Research
Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam

Rapportnummer

2022/302

Datum

december 2022

Opdrachtgever

Autoriteit Consument & Markt

Auteurs

Melle Conradie
Thijs Lenderink

Copyright

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting	4
Achtergrond	4
Kennis over de Wet OHP Landbouw	4
Ervaring met oneerlijke handelspraktijken	5
Meldingsbereidheid	6
Bekendheid Autoriteit Consument & Markt	7
1 Achtergrond	8
1.1 Aanleiding	8
1.2 Doel van het onderzoek	8
1.3 Methode, context en respons	8
1.4 Analyse en rapportage	11
1.5 Rapportopbouw	11
2 Kennis over de Wet OHP Landbouw	12
2.1 Niet toegestane handelspraktijken niet bij iedereen bekend	12
2.2 Driekwart producenten en leveranciers niet bekend met Wet OHP Landbouw	13
3 Ervaring met oneerlijke handelspraktijken	15
3.1 Te laat betalen komt het meest voor	15
3.2 Een op drie kent andere ondernemers die te laat betaald worden	17
4 Meldingsbereidheid	19
4.1 Merendeel verwacht oneerlijke handelspraktijken te melden	19
5 Bekendheid Autoriteit Consument & Markt	24
5.1 Deel verwacht dat NVWA of LTO toezicht houdt op Wet OHP Landbouw	24
5.2 Informatie het liefst in vakbladen of via email	25
A Bijlage: vragenlijst	26
B Bijlage: vooraankondiging	33

Managementsamenvatting

Achtergrond

De op 1 november 2021 ingevoerde Wet Oneerlijke Handelspraktijken (OHP) in de landbouw- en voedselvoorzieningsketen (hierna: Wet OHP Landbouw) moet de onderhandelingspositie van boeren, tuinders en vissers tegenover grotere en geconcentreerde marktpartijen versterken. Bijvoorbeeld wanneer boeren, tuinders en vissers door afnemers te laat betaald worden voor bederfelijke producten of wanneer bestellingen van deze producten kort van tevoren geannuleerd worden. In opdracht van de Autoriteit Consument & Markt (ACM) voerde I&O Research onderzoek uit naar kennis, houding en gedrag bij voedselproducenten en leveranciers ten aanzien van de Wet OHP Landbouw. In totaal werden hiervoor 493 ondernemers uit de doelgroep telefonisch geïnterviewd in de periode van 10 oktober tot en met 4 november 2022.

Kennis over de Wet OHP Landbouw

Verboden handelspraktijken niet bij iedereen bekend

Wanneer ondernemers verboden handelspraktijken voorgelegd krijgen oordelen ze vaker correct dat dit niet is toegestaan, dan dat ze dit fout hebben. Vooral dat het zonder overleg wijzigen van een contract of voorwaarden niet is toegestaan, weet (of schat) men over het algemeen goed in (91%). Van de praktijken “korter dan 30 dagen van tevoren een bestelling van bederfelijke producten annuleren” en “dreigen producten uit de verkoop te halen bij een melding van oneerlijke handelspraktijken” weet men minder goed of dit wel of niet mag. Dit is beide niet toegestaan, maar minder dan de helft van de ondernemers (respectievelijk 43% en 44%) weet dit ook. Ongeveer een derde denkt dat deze praktijken wel mogen en een vijfde heeft geen idee.

Nog winst te behalen met bekendheid Wet OHP Landbouw

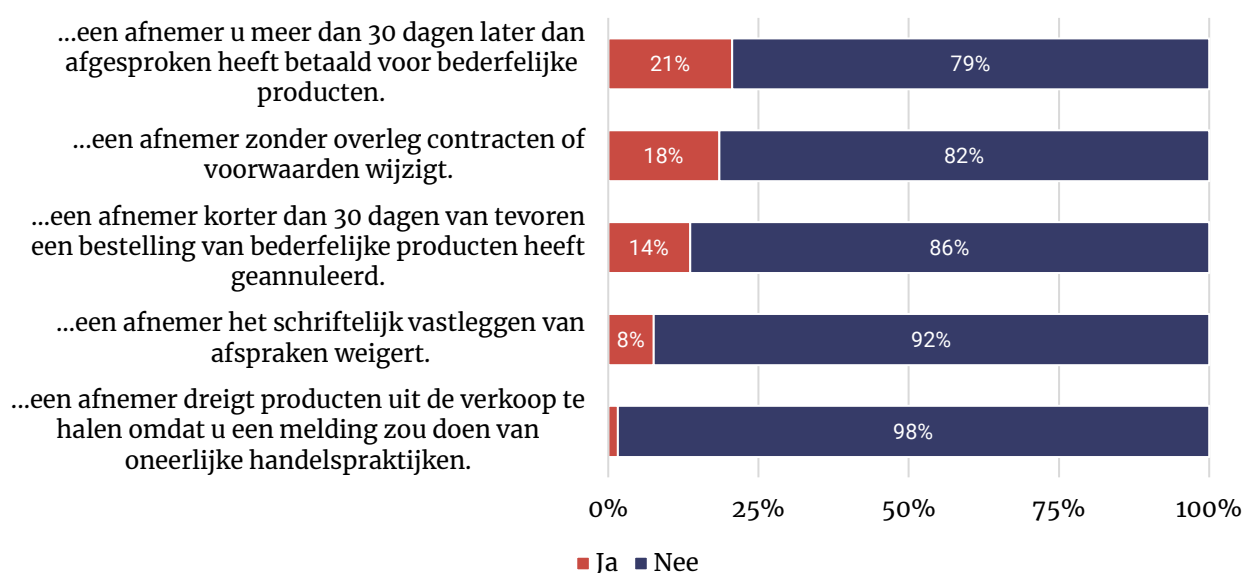
De ondernemers die meededen aan het onderzoek vallen allemaal onder de doelgroep die een melding kunnen doen wanneer er sprake is van oneerlijke handelspraktijken. Toch had driekwart (74%) voor dit onderzoek nog niet van de Wet gehoord. Een minderheid van 5 procent zegt goed bekend te zijn met de Wet. Dit hangt samen met onbekendheid (de meerderheid van de ondernemers weet niet dat het niet mag) met een aantal van de oneerlijke handelspraktijken. Als je de Wet niet kent, zul je minder bekend zijn met oneerlijke handelspraktijken en vice versa. Op het vlak van kennis en bekendheid – een basisvoorwaarde voor het doen van een melding – valt daarmee zeker nog winst te behalen.

Ervaring met oneerlijke handelspraktijken

Een vijfde maakt mee dat te laat betaald wordt

Ondernemers kregen vijf voorbeelden van oneerlijke handelspraktijken voorgelegd (Figuur 0.1). Steeds is er een minderheid die aangeeft de handelspraktijk te hebben meegemaakt. Een vijfde had te maken met het te laat betalen van bederfelijke producten (21%; circa 11.000 ondernemers) of het zonder overleg wijzigen van contracten (18%; circa 10.000 ondernemers). Daarmee zijn dit de meest gerapporteerde oneerlijke handelspraktijken. Hoewel het om een minderheid gaat, zijn het duizenden boeren, vissers en tuinders die oneerlijke handelspraktijken meemaken.

Figuur 0.1 – Heeft u de afgelopen 3 jaar weleens zelf meegemaakt dat... (n=493)

Onder de ondernemers die een oneerlijke handelspraktijk meemaken, gebeurt dit bij circa vier op de vijf zelden of soms. Een klein deel van de ondernemers ervaart vaak of vrijwel altijd oneerlijke handelspraktijken. Dit geldt vooral voor het te laat betalen: 4 procent van alle ondernemers zegt dat dit vaak of altijd gebeurt.

De vraag naar wat ondernemers van andere ondernemers horen over oneerlijke handelspraktijken levert eenzelfde beeld op. Wel hoort men over het algemeen vaker over oneerlijke handelspraktijken van andere ondernemers dan dat ze het zelf meemaken. Ook van andere ondernemers hoort men dat het te laat betalen of zonder overleg wijzigen van contracten en voorwaarden meer dan andere oneerlijke handelspraktijken voorkomen.

Relatief veel telers slachtoffer van oneerlijke praktijken

Naar verhouding hebben meer telers (van gewassen of sierplanten) te maken met oneerlijke handelspraktijken, veehouders juist minder. Ruim een derde van de telers (36%) werd de afgelopen drie jaar wel eens te laat betaald voor bederfelijke producten, tegen een op de tien veehouders (10%).

Bij het kort van tevoren annuleren van bestellingen is hetzelfde beeld te zien: 26 procent van de telers maakte dit de afgelopen drie jaar mee en 5 procent van de veehouders overkwam dit.

Meldingsbereidheid

Merendeel verwacht oneerlijke handelspraktijken te melden

Over het algemeen zeggen ondernemers een melding te maken als ze te maken zouden krijgen met oneerlijke handelspraktijken. Afhankelijk van het type voorval, verwacht 49 tot 71 procent dit te doen. Men denkt minder snel een melding te maken bij te laat betalen: 49 procent verwacht dit wel te doen en 36 procent denkt dit niet te melden. Opvallend is dat dit wel de praktijk is waar men naar eigen zeggen het meeste mee te maken heeft. Men is het meest overtuigd een melding te maken bij het zonder overleg wijzigen van contracten of voorwaarden door de afnemer (71% eens; 20% oneens) en wanneer een afnemer dreigt producten uit de verkoop te halen bij het doen van een melding (69% eens; 18% oneens).

Mogelijk belemmerende factoren voor het doen van een melding

De voedselleveranciers en producenten zijn twaalf stellingen voorgelegd over mogelijke belemmeringen voor het doen van een melding. Een ruime meerderheid (88%) heeft vertrouwen in de onafhankelijkheid van de toezichthouder en vier op de vijf ondernemers (83%) verwachten dat de toezichthouder serieus met hun melding omgaat. Wanneer men dit vertrouwen heeft, verwacht men ook eerder een melding te doen. Deze samenhang is nog sterker bij de stelling “ik vind het belangrijk om oneerlijke handelspraktijken te melden bij de toezichthouder” (84%).

Liefst zelf oplossen om relatie niet te schaden, omvang praktijken speelt een rol

De ondernemers zijn “open” gevraagd waarom ze wel of niet een melding zouden doen in het geval van oneerlijke handelspraktijken. Veel ondernemers noemen dat ze het doen van een melding als laatste optie zien en het probleem liever eerst zelf proberen op te lossen met de afnemer. Daarbij speelt het een rol dat ondernemers denken dat het doen van een melding de relatie mogelijk schaadt. Dit komt ook naar voren uit kwantitatieve uitkomsten: 41 procent is bang dat door een melding afnemers geen producten meer willen kopen en 56 procent is bang voor de reactie van de afnemer bij een melding. Bij de keuze om wel of niet te melden is ook de frequentie en omvang van belang. Als iets eenmalig is of als men relatief weinig (financiële) gevolgen ervaart, dan verwacht men er eerder voor te kiezen om de praktijk niet te melden. Enkele ondernemers noemen als motivatie dat het doen van een melding ook een algemeen belang dient omdat dit voorkomt dat collega-ondernemers hetzelfde overkomt.

Bekendheid Autoriteit Consument & Markt

ACM als toezichthouder oneerlijke handelspraktijken nog relatief weinig bekend

Spontaan noemt desgevraagd 8 procent van de ondernemers de ACM als toezichthouder op de Wet OHP Landbouw. Vaker (12%) denkt men dat de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) toezicht houdt. Wanneer men uit een lijst kan kiezen (alleen degenen die het in eerste instantie niet wisten), noemt men NVWA en de Nederlandse Handelsautoriteit (zelfverzonden autoriteit) ook vaker dan de ACM. Van de ondernemers was 13 procent voor het onderzoek naar eigen zeggen al goed bekend met de ACM en haar activiteiten. De helft (48%) had nog niet van de ACM gehoord en twee op de vijf ondernemers (38%) kennen de ACM wel van naam, maar weten niet precies wat ze doet.

1 Achtergrond

1.1 Aanleiding

De Wet oneerlijke Handelspraktijken (OHP) in de landbouw- en voedselvoorzieningsketen is op 1 november 2021 in werking getreden. Het doel van de Wet is om de onderhandelingspositie van boeren, tuinders en vissers tegenover grotere en geconcentreerde marktpartijen te versterken. Zo mogen afnemers volgens de Wet onder andere niet meer:

- te laat betalen voor geleverde producten;
- eenzijdig leveringscontracten wijzigen;
- orders op het laatste moment annuleren.

De Autoriteit Consument & Markt, de ACM, houdt toezicht op de Wet OHP Landbouw. Wanneer leveranciers ervaren of denken dat afnemers zich niet aan de regels houden, kunnen ze dit bij de ACM melden. Dat kan ook anoniem.

1.2 Doel van het onderzoek

Om beter zicht te krijgen op de praktijk heeft de ACM dit onderzoek door I&O Research uit laten voeren. Het onderzoek biedt inzicht in kennis, houding en gedrag bij voedselproducenten en leveranciers ten aanzien van de Wet OHP Landbouw. Daarnaast kan het onderzoek bij een eventueel vervolg als nulmeting gebruikt worden om ontwikkelingen in de tijd in kaart te brengen.

Onderzoeksvragen

Het onderzoek is opgezet aan de hand van de volgende onderzoeksvragen:

- 1 Hoe vaak komen oneerlijke handelspraktijken voor?
- 2 Hoe groot is de kennis over OHP en de ACM?
- 3 Hoe groot is de meldingsbereidheid?
  - a Wat weerhoudt de doelgroep om een melding te doen bij de ACM?
  - b Wat kan de doelgroep motiveren om een melding te doen bij de ACM?

1.3 Methode, context en respons

Methode

Het onderzoek richtte zich op boeren, tuinders en vissers, in het kort: voedselproducenten en leveranciers. Om deze doelgroep zo goed mogelijk te bereiken is gekozen voor telefonische interviews. De vragen en antwoordmogelijkheden (zie bijlage) zijn daarin voorgeprogrammeerd en zichtbaar op het computerscherm van de interviewers en worden direct aan de telefoon voorgelezen. Omdat men zich aan de telefoon mogelijk minder goed uit durft te spreken dan in een meer anonieme online omgeving, is de vragenlijst in aangepaste vorm ook uitgezet onder panelleden uit de doelgroep in het I&O Research Ondernemerspanel. Uit de analyse na de dataverzameling bleek dat er geen aantoonbare verschillen in de resultaten uit beide bronnen zaten. De doelgroep lijkt zich dus aan de telefoon net zo goed uit te spreken als via een anonieme

online vragenlijst. Omdat er slechts een beperkt aantal ondernemers online meededen, is besloten om in de verdere analyses alleen te rapporteren over de representatieve steekproef van voedselproducenten en leveranciers die aan het telefonische onderzoek meededen.

Periode en context

Het onderzoek vond plaats in een roerige periode voor de voedselproducenten en leveranciers. Zo was het onduidelijk hoe het kabinet om zou gaan met de stikstofcrisis. Uiteindelijk kwam Johan Remkes op 5 oktober met het advies om binnen een jaar 500 tot 600 grote uitstoters (vooral veehouders) uit te kopen.¹ Rond deze tijd kregen de ondernemers in de steekproef een brief met een vooraankondiging voor het onderzoek naar de Wet OHP Landbouw (zie ook bijlage B). De telefonische interviews zelf vonden plaats van 10 oktober tot en met 4 november 2022. Een periode waarin de gemoederen – in vergelijking tot de periode met boerenprotesten eerder in 2022 – relatief waren bedaard.

Steekproef en respons

Voor de steekproef is gebruikgemaakt van het Landelijk Informatiesysteem Arbeidsplaatsen (LISA²). Dit is een landsdekkend register van betaalde arbeid in Nederland. Het register bevat informatie over alle bedrijfsvestigingen in Nederland. Aan de hand van de verdeling van bedrijven in de doelgroepsectoren zijn 4.000 bedrijfsvestigingen geselecteerd. Tijdens de dataverzameling is de steekproef uitgebreid met 3.000 extra bedrijven vanwege de lage deelnamebereidheid. Binnen deze steekproef van 7.000 bedrijven zijn 493 geslaagde gesprekken afgenomen (7% respons). De verdeling van de deelnames sluit goed aan bij de populatieverdeling. Wel is er een overtegenwoordiging van de visserij. Daar is bewust op gestuurd in het steekproefdesign zodat het mogelijk is om ook deze relatief kleine groep indicatief uit te lichten in de resultaten.

De resultaten zijn gewogen naar sector en bedrijfsgrootte (aantal werkzame personen). Daarmee zijn de resultaten representatief voor deze kenmerken. In Tabel 1.1 en Tabel 1.2 is de responsamenstelling vergeleken met de populatie.

Tabel 1.1 – Populatie- en responsverdeling naar sector.

	Nederland	Aantal deelnemers	% deelnemers ongewogen	% deelnemers gewogen
Teelt van eenjarige gewassen	24%	97	20%	24%
Teelt van meerjarige gewassen	4%	23	5%	4%
Teelt van sierplanten	8%	37	8%	8%
Fokken en houden van dieren	57%	270	55%	57%
Akker- en/of tuinbouw in combinatie met veehouderij	6%	26	5%	6%
Visserij	1%	40	8%	1%
Totaal	100%	493	100%	100%

¹ <https://nos.nl/artikel/2447150-remkes-binnen-een-jaar-500-tot-600-grote-uitstoters-stikstof-uitkopen>

² www.lisa.nl

Tabel 1.2 – Populatie- en responsverdeling naar grootteklasse.

	Nederland	Aantal deelnemers	% deelnemers	% deelnemers na weging
1 werkzame persoon	44%	196	40%	42%
2 t/m 9 werkzame personen	54%	280	57%	56%
10 t/m 50 werkzame personen	2%	17	3%	2%
50 of meer werkzame personen	0,2%	0	0%	0%
Totaal	100%	493	100%	100%

Non-respons

Van de 7.000 benaderde bedrijfsvestigingen werd 46 procent niet bereikt omdat de telefoon niet werd opgenomen (bij meerdere pogingen) of de interviewer direct een voicemail te horen kreeg. Ruim 2.600 ondernemers (37% van de totale steekproef) gaven aan niet aan het onderzoek mee te willen doen. Men noemde vaak dat men het te druk had, 'gewoon niet mee wil doen' of nooit aan onderzoek meedoet. Een deel van de benaderde ondernemers gaven aan dat het onderzoek niet voor hen van toepassing is (circa 4% van totale steekproef). Men geeft onder meer aan dat ze leveren aan een veiling of coöperatie en daardoor de vragen niet goed kunnen beantwoorden. Ten slotte wilden 44 ondernemers (0,6%) niet meedoen omdat ze geen vertrouwen hebben in de overheid.

1.4 Analyse en rapportage

De Wet OHP Landbouw heeft als doel om de onderhandelingspositie van boeren, tuinders en vissers tegenover grotere marktpartijen te versterken.³ Daarmee vormen boeren, tuinders en vissers de doelgroep van dit onderzoek. In dit rapport wordt voor de leesbaarheid gesproken van ‘ondernemers’ of ‘voedselproducenten en leveranciers’, maar het gaat feitelijk om vertegenwoordigers van bedrijfsvestigingen in de agrarische sector, tuinderij en visserij.

De uitkomsten in de rapportage zijn geanalyseerd op verschillen naar sector. Hierbij zijn voor analysedoeleinden sommige sectoren samengevoegd (Tabel 1.3).

Tabel 1.3 – Indeling van sectoren voor analyses.

Oorspronkelijke indeling	Samengevoegde groep
Teelt van eenjarige gewassen	Teler
Teelt van meerjarige gewassen	Teler
Teelt van bloembollen en sierplanten	Teler
Melkveehouderij	Veehouder
Slachtveehouderij	Veehouder
Pluimveehouderij	Veehouder
Gemengd bedrijf	Gemengd bedrijf
Visserij	Visser

Wanneer verschillen in het rapport worden benoemd gaat het om significante verschillen. Bij elk figuur staat hoeveel ondernemers de vraag beantwoord hebben (n=...). De percentages in deze rapportage worden afgerond op hele cijfers. Hierdoor tellen de percentages in sommige figuren en tabellen op tot 99 of 101 procent.

1.5 Rapportopbouw

In hoofdstuk 2 gaan we in op de kennis bij de doelgroep over de Wet OHP Landbouw. Hoofdstuk 3 beschrijft de ervaringen die men zelf heeft met oneerlijke handelspraktijken. In hoofdstuk 4 bekijken we de meldingsbereidheid van ondernemers in het geval van oneerlijke handelspraktijken. Ook mogelijke belemmeringen voor het doen van een melding komen in dit hoofdstuk aan bod. Het rapport sluit af met hoofdstuk 5 dat ingaat op de bekendheid van de ACM. In de bijlagen bij dit rapport staan de gebruikte vragenlijst en de verstuurde vooraankondiging.

---

³ <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2021/11/01/wet-oneerlijke-handelspraktijken-landbouw--en-voedselvoorzieningsketen-in-werking>

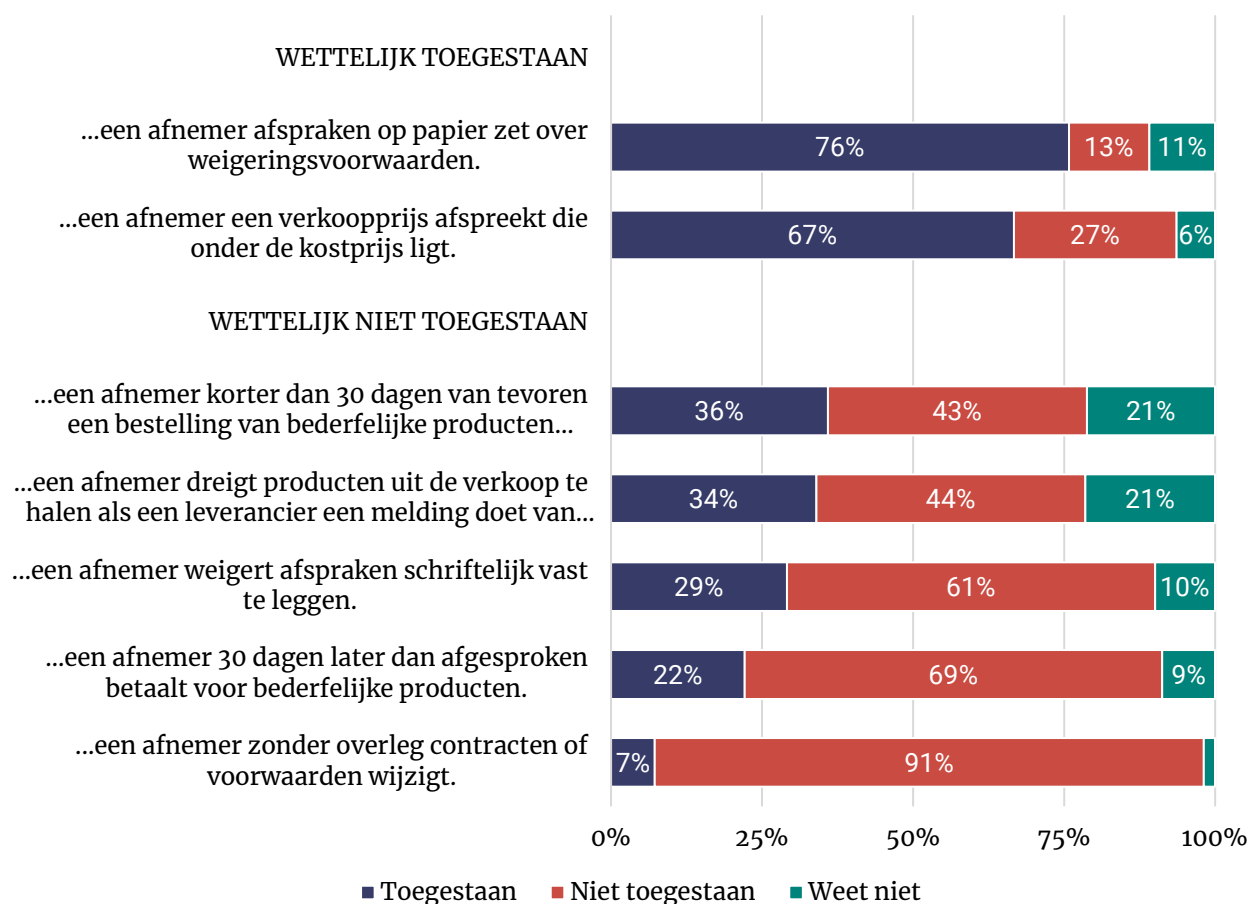
2 Kennis over de Wet OHP Landbouw

2.1 Verboden handelspraktijken niet bij iedereen bekend

De leveranciers en producenten van voedingsproducten weten of kunnen redelijk goed inschatten wat wel en niet volgens de Wet mag (Figuur 2.1). Een ruime meerderheid schat juist in dat afspraken over weigeringsvoorwaarden op papier gezet mogen worden (76%) en dat met een afnemer een verkoopprijs afgesproken mag worden die onder de kostprijs ligt (67%).

Ook bij de zaken die niet zijn toegestaan heeft men het vaker juist dan onjuist. De situaties “korter dan 30 dagen van tevoren bestellingen met bederfelijke producten annuleren” en “dreigen met het uit de verkoop halen van producten door een afnemer als een leverancier een melding doet” worden het minst goed ingeschat. Minder dan de helft van de producenten en leveranciers schat juist in dat dit niet mag. Ongeveer een derde denkt dat dit wel mag en een vijfde weet het niet. Dat contracten niet zonder overleg gewijzigd mogen worden, weet vrijwel iedereen (91%). Veehouders beantwoorden deze laatste vraag naar verhouding minder vaak juist dan niet-veehouders (88% en 95%).

Figuur 2.1 – Is het volgens u toegestaan dat een... (n=493)

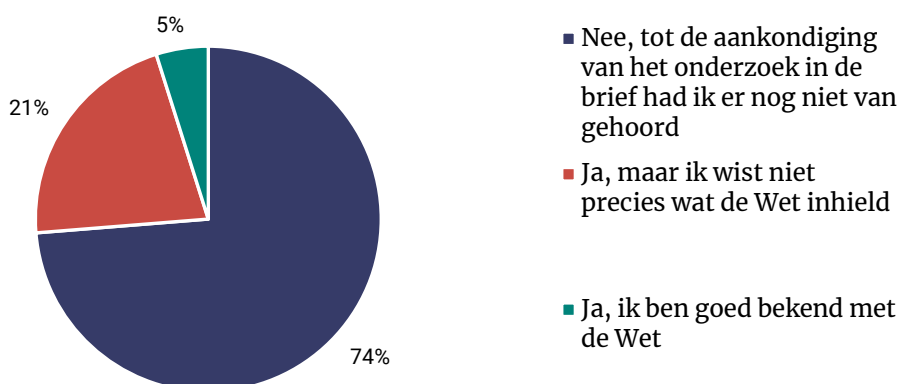

Gemiddeld genomen hebben ondernemers het van 4,4 van de 7 handelspraktijken juist of het wel of niet mag. De meeste ondernemers (55%) antwoorden 4 of 5 van de vragen juist. Drie procent heeft één of geen enkele van de vragen juist. Vijf procent antwoordt bij alle zeven oneerlijke praktijken correct. Er is geen verband tussen het aantal vragen dat men goed beantwoordt en hoe goed men de Wet zegt te kennen.

2.2 Driekwart producenten en leveranciers niet bekend met Wet OHP Landbouw

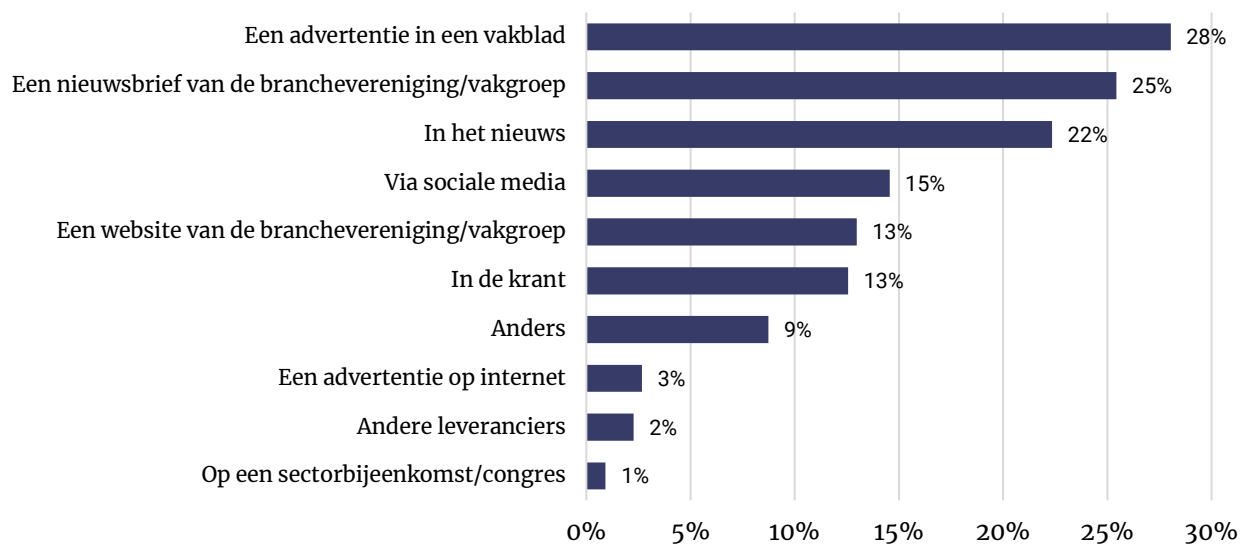
De Wet OHP Landbouw zelf is bij een groot deel van de doelgroep nog onbekend (Figuur 2.2). Een vijfde had al wel gehoord van de Wet, maar weet niet precies wat de Wet inhoudt. Een klein deel van de voedselproducenten en leveranciers (5%) zegt goed bekend te zijn met de inhoud van de Wet. Naar verhouding zijn veehouders vaker niet bekend met de Wet (79%) dan andere voedselproducenten en leveranciers (67%).

Figuur 2.2 – Had u voor dit onderzoek wel eens gehoord van de Wet oneerlijke handelspraktijken landbouw- en voedselvoorzieningsketen? (n=493)

Van degenen die al voor dit onderzoek van de Wet wisten, zag ruim een kwart een advertentie in een vakblad (Figuur 2.3). Ook nieuwsbrieven van brancheverenigingen of vakgroepen (25%) en 'in het nieuws' (22%) zijn plekken waar naar verhouding veel ondernemers over de Wet hoorden. Advertenties op internet, andere leveranciers en sectorbijeenkomsten of congressen worden weinig genoemd.

Figuur 2.3 – Waar/via welk kanaal heeft u iets over de Wet oneerlijke handelspraktijken gehoord? (gesteld aan iedereen die van de Wet OHP Landbouw gehoord had; n=127)

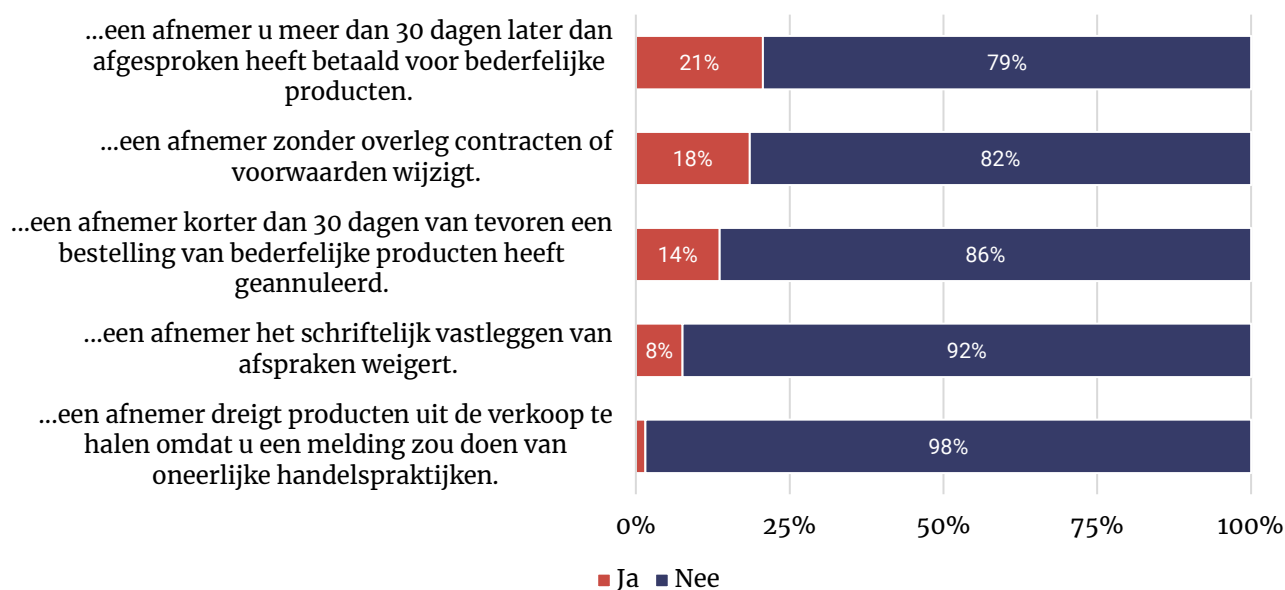

3 Ervaring met oneerlijke handelspraktijken

3.1 Te laat betalen komt het meest voor

Een duidelijke minderheid van de voedselleveranciers en producten maakte in de afgelopen drie jaar zaken mee die volgens de Wet OHP Landbouw niet zijn toegestaan. Een op de vijf (21%; circa 11.000 ondernemers) maakte in de afgelopen drie jaar mee dat een afnemer meer dan 30 dagen later dan afgesproken betaalde voor bederfelijke producten (Figuur 3.1). Bijna net zoveel ondernemers (18%; circa 10.000 ondernemers) hadden te maken met afnemers die zonder overleg contracten wijzigden. Het dreigen om producten uit de verkoop te halen kwam van alle voorvallen het minst voor: 2 procent van de ondernemers (circa 1.100) maakte dit het afgelopen jaar mee. Hoewel het om een minderheid gaat, zijn het duizenden boeren, vissers en tuinders die oneerlijke handelspraktijken meemaken.

Figuur 3.1 – Heeft u de afgelopen 3 jaar weleens zelf meegemaakt dat... (n=493)

Relatief veel telers slachtoffer van oneerlijke praktijken

In Tabel 3.1 zien we dat aandelen gerapporteerde oneerlijke handelspraktijken verschillen per sector. Naar verhouding ervaren telers vaker dan anderen dat er te laat betaald wordt voor bederfelijke producten of een bestelling op korte termijn geannuleerd wordt. Veehouders hebben met beide voorvallen naar verhouding juist minder te maken.

Tabel 3.1 – Heeft u de afgelopen 3 jaar weleens zelf meegemaakt dat... (uitgesplitst naar sector)

	Telers (n=155)	Veehouders (n=255)	Vissers (n=37*)	Totaal (n=493)
...een afnemer u meer dan 30 dagen later dan afgesproken heeft betaald voor bederfelijke producten.	36% ▲	10% ▼	19%	21%
...een afnemer zonder overleg contracten of voorwaarden wijzigt.	21%	16%	16%	18%
...een afnemer korter dan 30 dagen van tevoren een bestelling van bederfelijke producten heeft geannuleerd.	26% ▲	5% ▼	17%	14%
...een afnemer het schriftelijk vastleggen van afspraken weigert.	11%	6%	3%	8%
...een afnemer dreigt producten uit de verkoop te halen omdat u een melding zou doen van oneerlijke handelspraktijken.	2%	1%	0%	2%

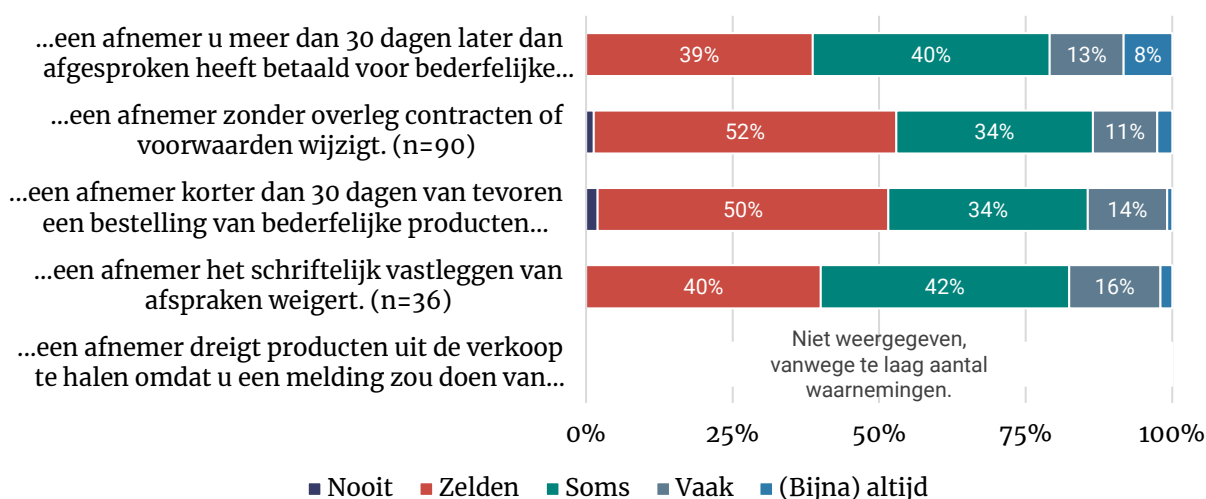
* Laag aantal: indicatieve uitkomsten.

▼ = significant lager percentage dan gemiddelde andere groepen.

▲ = significant hoger percentage dan gemiddelde andere groepen.

Als men te maken heeft met oneerlijke handelspraktijken, gebeurt dat bij de meerderheid niet vaak. Ongeveer vier op de vijf ondernemers geven aan dat het meegemaakte voorval zelden of soms gebeurt (Figuur 3.2). Toch zijn er ook ondernemers die vaak of altijd met dergelijke praktijken te maken hebben. Zo heeft een op de vijf ondernemers die te maken heeft met 30 dagen later dan afgesproken betalen voor bederfelijke producten, daar naar eigen zeggen vaak of bijna altijd mee te maken. Dit is 4 procent van alle ondernemers in de onderzoeksdoelgroep (circa 2.300 van 55.330 ondernemers).

Figuur 3.2 – Hoe vaak maakte u mee dat... (alleen de meegemaakte voorvallen zijn voorgelegd)

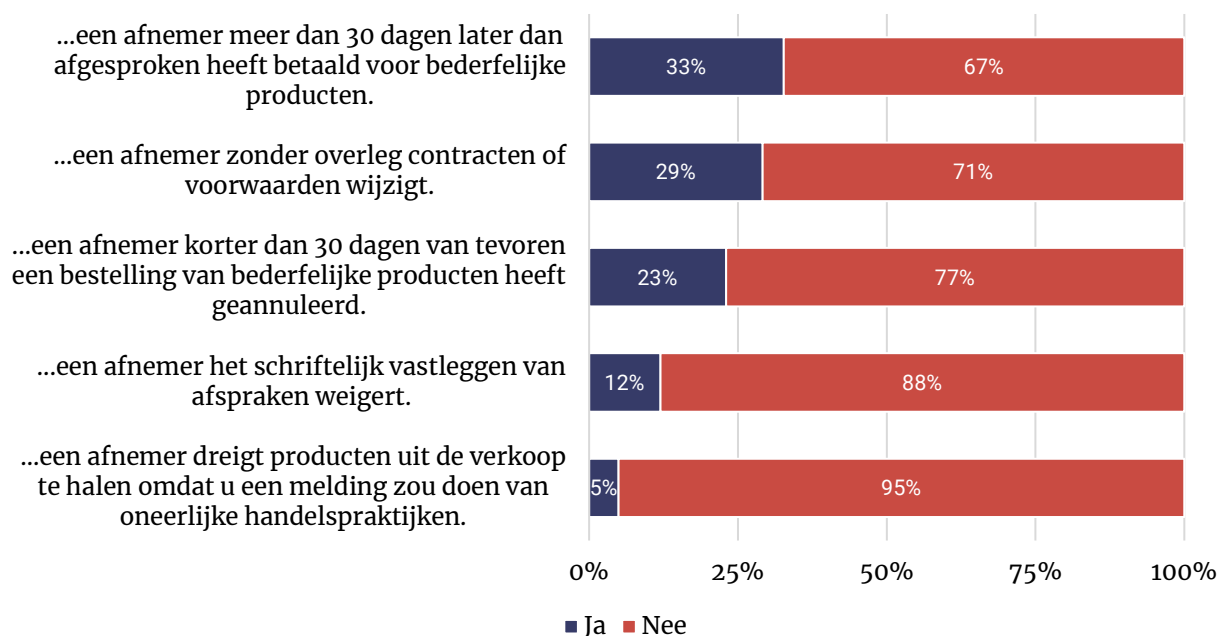
Onerlijke handelspraktijken voornamelijk door handelaars, verwerkers en supermarkten

De voedselproducenten en leveranciers die te maken hadden met oneerlijke handelspraktijken is 'open' gevraagd bij welk type afnemer dit voornamelijk gebeurt. In ruim een derde van de 129 gegeven antwoorden worden handelaars genoemd. Op ruime afstand volgen verwerkers en supermarkten (beide door ca. 17% genoemd). Circa 5 procent had te maken met oneerlijke handelspraktijken door fabrieken en 4 procent door pakstations⁴. Andere antwoorden zijn divers, men noemt onder meer restaurants, de mestafnemer en andere ondernemers.

3.2 Een op drie kent andere ondernemers die te laat betaald worden

We hebben ook gevraagd of de voedselproducenten en leveranciers anderen kennen die oneerlijke handelspraktijken meemaakten (Figuur 3.3). Dit is vaker het geval dan dat men zelf hiermee te maken heeft (Figuur 3.1). Wel is de rangorde hetzelfde. Ongeveer een derde kent andere ondernemers die meer dan 30 dagen later dan afgesproken betaald werden door een afnemer. Bijna net zoveel voedselproducenten en leveranciers (29%) kennen iemand waarbij de afnemer zonder overleg een contract of voorwaarden wijzigde.

Figuur 3.3 - En heeft u de afgelopen 3 jaar weleens gehoord dat een andere leverancier heeft meegemaakt dat...

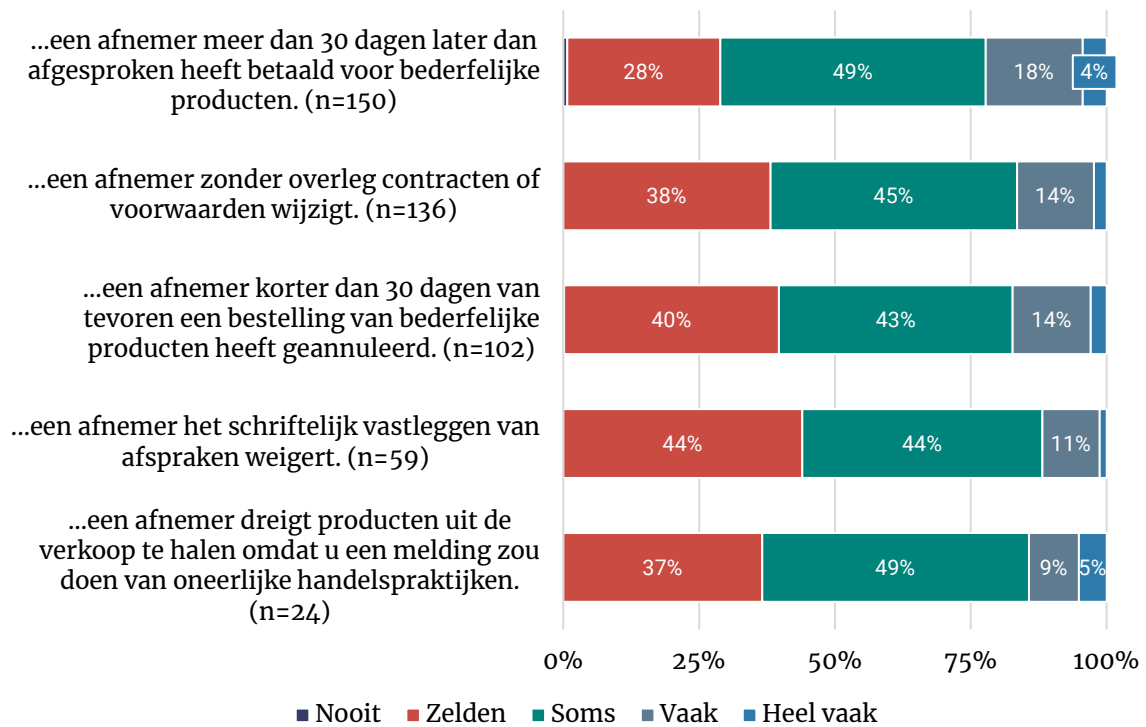
Ook wanneer we kijken naar de verschillen per sector, is het beeld van wat men van andere ondernemers hoort vergelijkbaar met wat men zelf meemaakt. Telers kennen vaker verhalen van

⁴ Een pakstation koopt ongesorteerde eieren van een pluimveehouder of van een verzamelaar, sorteert deze naar kwaliteit en gewicht en levert ze vervolgens aan afnemers (bedrijven en consumenten) Bron: <https://cokz.nl/doelgroep/pakstation/>

bestellingen van bederfelijke producten die of te laat betaald of kort van tevoren geannuleerd worden. Veehouders kennen juist minder andere ondernemers waarbij dit gebeurde.

Over de meeste oneerlijke handelspraktijken bij andere ondernemers hoort een ruime meerderheid zelden of soms iets (Figuur 3.4). Het meest hoort men over het te laat betalen voor bederfelijke producten. Een vijfde (22%) hoort vaak of heel vaak dat andere leveranciers of producenten dit overkomt.

Figuur 3.4 – Hoe vaak hoorde u dat... (alleen de gevallen waar men over hoorde bij andere ondernemers, zijn voorgelegd)

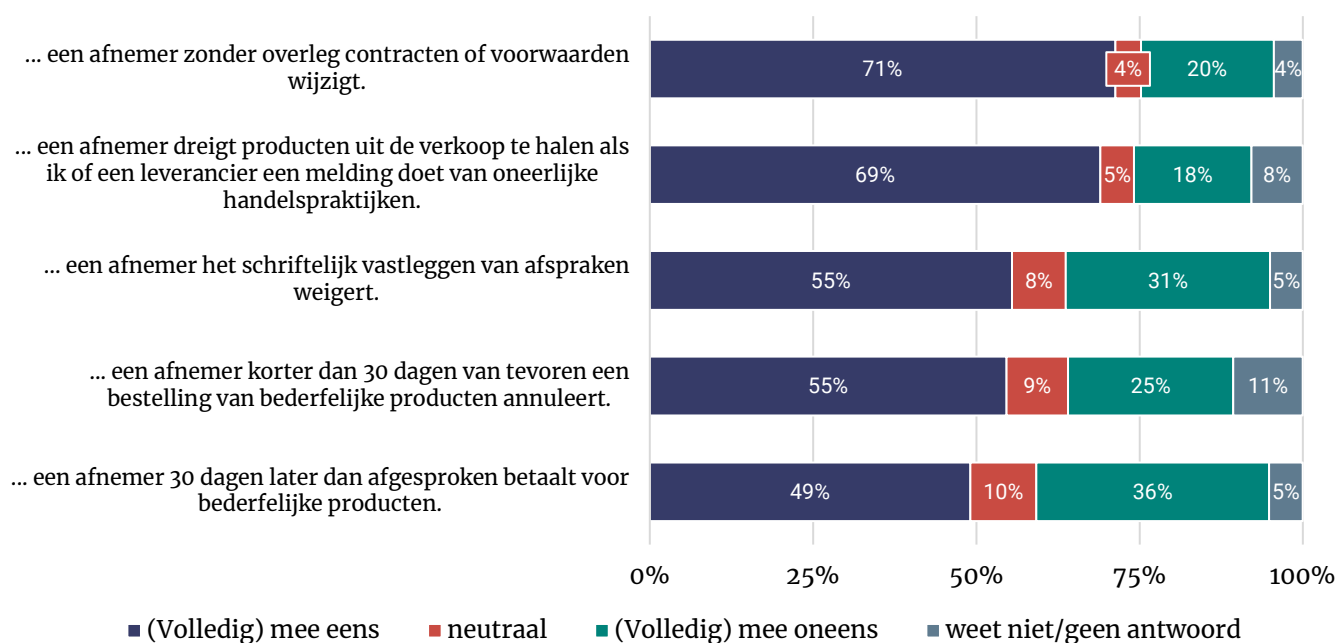

4 Meldingsbereidheid

4.1 Merendeel verwacht oneerlijke handelspraktijken te melden

Zeven op de tien voedselproducenten en leveranciers (71%) verwachten een melding te doen wanneer een afnemer zonder overleg voorwaarden of contracten wijzigt (Figuur 4.1). Ongeveer net zoveel ondernemers (69%) verwachten het te melden wanneer een afnemer na een melding dreigt om producten uit de verkoop te halen. Het minst zeker is men over het doen van een melding bij een betaling later dan 30 dagen voor bederfelijke producten: 49 procent kan zich voorstellen dat ze dit melden, 36 procent denkt dit niet te doen. Opvallend is dat dit wel de oneerlijke handelspraktijk is waar men naar eigen zeggen het meest mee te maken heeft. Wanneer een afnemer afspraken weigert vast te leggen (31%) of leveringen op korte termijn annuleert (25%), verwacht meer dan een kwart geen melding te doen.

Figuur 4.1 – Ik kan me voorstellen dat ik een melding bij de toezichthouder (de ACM) zal maken als ik zie of merk dat... (n=493)

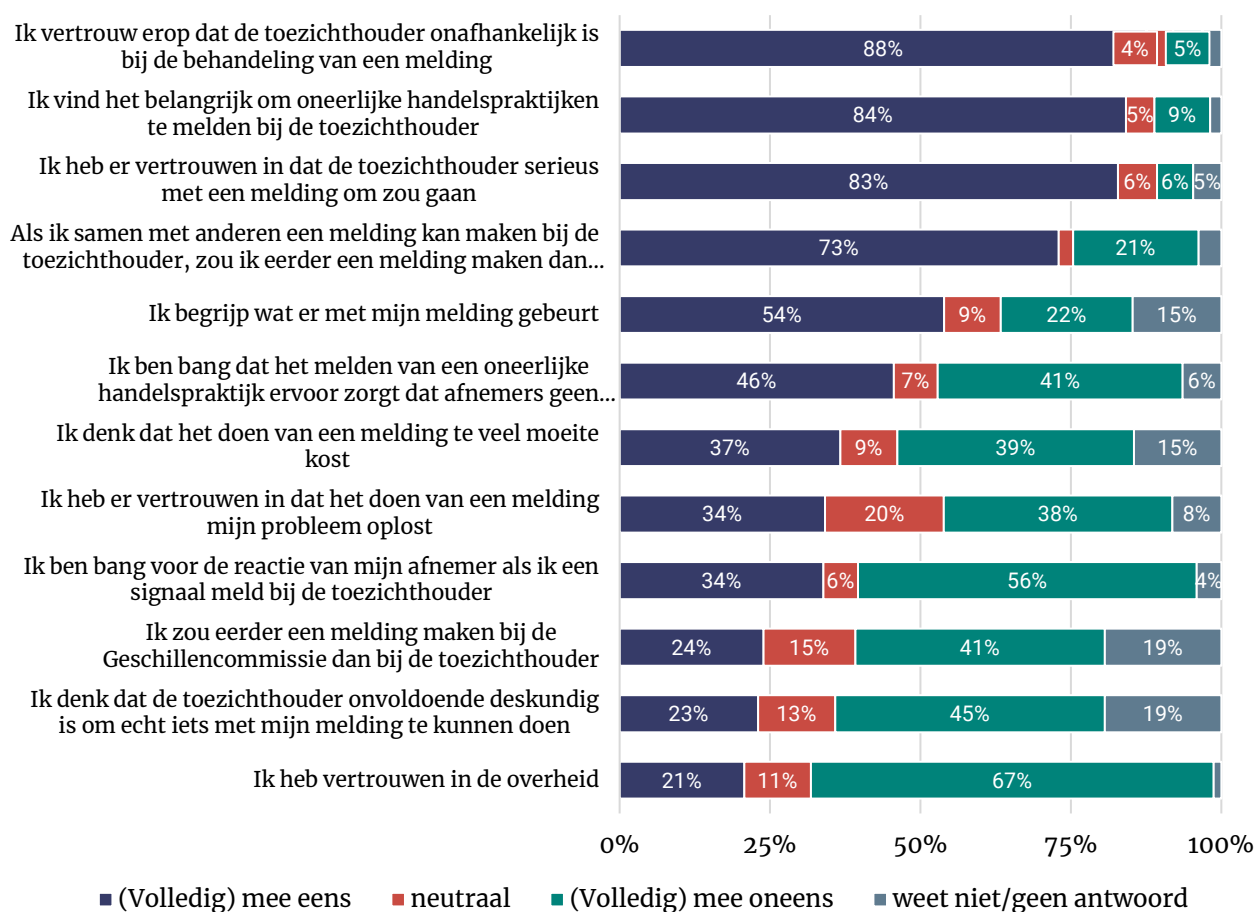
Als men eerder een oneerlijke handelspraktijk heeft meegemaakt, dan acht men het ook waarschijnlijker dat ze in de toekomst een melding zullen maken als ze iets dergelijks meemaken. Voor twee van de vijf voorgelegde oneerlijke handelspraktijken geldt ook dat men eerder verwacht in de toekomst een melding te zullen maken, als ze al ervaring hebben met deze oneerlijke handelspraktijk. Dit geldt voor het korter dan 30 dagen van tevoren annuleren van bestellingen van bederfelijke producten en het weigeren van het schriftelijk vastleggen van afspraken. Voor de overige drie oneerlijke handelspraktijken is er geen significant verband tussen het meemaken ervan en meldingsbereidheid.

Mogelijke belemmeringen voor het doen van een melding

De voedselleveranciers en producenten zijn twaalf stellingen voorgelegd over mogelijke belemmeringen voor het doen van een melding. Een gebrek aan vertrouwen in de toezichthouder, speelt voor de meeste ondernemers geen rol: 88 procent heeft vertrouwen in de onafhankelijkheid bij de melding en 83 procent vertrouwt dat de toezichthouder serieus met de melding omgaat (Figuur 4.2). Wel denkt 23 procent dat de toezichthouder onvoldoende deskundig is om de melding goed op te kunnen pakken.

In tegenstelling tot het vertrouwen in de toezichthouder, hebben de voedselleveranciers en producenten per saldo weinig vertrouwen in de overheid in het algemeen (21% wel, 67% geen). Driekwart (73%) van de ondernemers geeft aan eerder een melding te maken samen met anderen dan alleen. Op een aantal stellingen reageert men heel wisselend. Het gaat om de verwachte moeite voor het doen van een melding, het vertrouwen dat het doen van de melding het probleem oplost en de angst dat afnemers na een melding geen producten meer willen afnemen. Deze zaken lijken voor een deel van de ondernemers dus een drempel te (kunnen) vormen voor het doen van een melding van oneerlijke handelspraktijken.

Figuur 4.2 – In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stellingen? (n=493)

Verschillen per sector

Op een aantal stellingen reageren ondernemers uit verschillende sectoren verschillend. Deze verschillen zijn hieronder in Tabel 4.1 weergegeven. Telers geven naar verhouding vaker aan dat ze bang zijn voor de reactie van hun afnemer als ze een melding zouden doen van oneerlijke handelspraktijken. Voor veehouders geldt dat juist minder dan voor andere voedselleveranciers en producenten. Daarbij hebben veehouders duidelijk minder vertrouwen in de overheid dan telers en andere ondernemers.

Tabel 4.1 – In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stellingen? (% (volledig) mee eens) (uitgesplitst naar sector)

	Telers (n=155)	Veehouders (n=255)	Vissers (n=37*)	Totaal (n=493)
Ik ben bang voor de reactie van mijn afnemer als ik een signaal meld bij de toezichthouder	41% ▲	29% ▼	30%	34%
Ik heb vertrouwen in de overheid	29% ▲	14% ▼	15%	21%

* Laag aantal: indicatieve uitkomsten.

▼ = significant lager percentage dan gemiddelde andere groepen.

▲ = significant hoger percentage dan gemiddelde andere groepen.

We hebben de belemmeringen uit Figuur 4.2 afgezet tegen hoe waarschijnlijk men het acht dat een melding te doen in het geval van oneerlijke handelspraktijken (schaalscore van stellingen Figuur 4.1). De grootste correlatie is er met of men het belangrijk vindt om handelspraktijken te melden. Daarna volgen het vertrouwen dat het doen van de melding het probleem oplost en dat de toezichthouder de melding serieus neemt. Zwakke negatieve correlaties zijn er met gebrek aan deskundigheid van de toezichthouder en de moeite die het kost om een melding te doen. De gevonden correlaties zijn zwak vergeleken met uitkomsten van andere onderzoeken.⁵

Tabel 4.2 – Correlaties tussen mogelijke belemmeringen en de eigen verwachting dat men een melding doet bij oneerlijke handelspraktijken.

	Correlatie
Ik vind het belangrijk om oneerlijke handelspraktijken te melden bij de toezichthouder	0,346**
Ik heb er vertrouwen in dat het doen van een melding mijn probleem oplost	0,248**
Ik heb er vertrouwen in dat de toezichthouder serieus met een melding om zou gaan	0,214**
Ik vertrouw erop dat de toezichthouder onafhankelijk is bij de behandeling van een melding	0,154**
Ik heb vertrouwen in de overheid	0,135**
Als ik samen met anderen een melding kan maken bij de toezichthouder, zou ik eerder een melding maken dan alleen	0,120*
Ik begrijp wat er met mijn melding gebeurt	0,076
Ik ben bang dat het melden van een oneerlijke handelspraktijk ervoor zorgt dat afnemers geen producten meer van mij willen kopen	0,075
Ik ben bang voor de reactie van mijn afnemer als ik een signaal meld bij de toezichthouder	0,066
Ik zou eerder een melding maken bij de Geschillencommissie dan bij de toezichthouder	-0,083
Ik denk dat de toezichthouder onvoldoende deskundig is om echt iets met mijn melding te kunnen doen	-0,128*
Ik denk dat het doen van een melding te veel moeite kost	-0,134*

* Significant bij $p \leq 0,05$.

** Significant bij $p \leq 0,01$.

⁵ Zie bijvoorbeeld ook https://www.westga.edu/academics/research/vrc/assets/docs/scatterplots_and_correlation_notes.pdf voor duiding van correlatiecoëfficiënten.

Ook uit aanvullende regressieanalyses blijkt dat de mate waarin men het belangrijk vindt om oneerlijke handelspraktijken te melden in belangrijke mate meespeelt of men een melding verwacht te doen of niet. Dit is de enige significante voorspeller in het regressiemodel met alle twaalf mogelijke belemmeringen. Op basis van enkelvoudige lineaire regressies zijn daarnaast ook 'vertrouwen dat de toezichthouder serieus met de melding omgaat', 'vertrouwen in deskundigheid van de toezichthouder' en 'vertrouwen dat de melding het probleem oplost' significante voorspellers.

Eigen toelichtingen: waarom oneerlijke handelspraktijken melden?

Na de stellingen over meldingsbereidheid en mogelijke belemmeringen voor het doen van een melding werd men gevraagd wanneer ze een melding zouden doen. Allereerst geeft men aan dat er sprake moet zijn van afspraken die niet nagekomen worden. Men ervaart dan onrecht en zou een melding kunnen overwegen om dit op te lossen. Veel ondernemers zien dit wel als laatste strohalm, liever proberen ze het eerst **zelf met de afnemer op te lossen**.

“Dat ik er zelf niet uitkom met mijn afnemer. Als je zaken doet, vertrouw ik erop dat je eruit komt met een afnemer. Als dat niet lukt, is dit de laatste strohalm.”

“Als je er zelf helemaal niet meer uit kan komen – er is altijd eerst overleg.”

Daarnaast noemen verschillende voedselproducenten en leveranciers dat ze eerder een melding zouden maken als het om **structureel** gedrag gaat. Daarbij speelt niet alleen het eigen belang een rol, maar ook dat **andere ondernemers mogelijk geholpen** worden door het doen van de melding.

“Als het structureel is, vind ik het belangrijk om het te melden; niet alleen voor mijzelf, maar ook voor een ander. Als het eenmalig is, kun je erover van gedachten wisselen en het onderling zelf oplossen.”

“Algemeen belang. Het wordt een hellend vlak als een oneerlijke handelspraktijk geaccepteerd wordt.”

Wat ook meespeelt bij de keuze is de **omvang van de schade** van de oneerlijke handelspraktijken. Men drukt eventuele schade daarbij vaak uit in economische waarde.

“Als het om veel geld gaat, bijvoorbeeld 40.000 of 50.000 euro. Ik had eerder problemen met de energiemaatschappij en dat kostte me 5.000 euro. Dan is het slikken en doorgaan. Als ik me daar druk om ga maken, ben ik nog veel meer geld kwijt aan adviseurs en gaat de kwaliteit van bedrijfsvoering achteruit doordat daar de focus niet meer op ligt.”

“Als ik het echt niet eens ben met hoe het gaat, is dat een reden om te melden. Ik maak dan wel een belangenafweging – als het om veel geld gaat, weegt het zwaarder.”

Eigen toelichtingen: waarom oneerlijke handelspraktijken niet melden?

Voedselleveranciers en producenten is ook gevraagd in welke gevallen ze geen melding zouden doen. Ze geven veelal aan dat het erg van de specifieke situatie afhangt, maar dat de gevolgen voor de relatie met de afnemer een reden kunnen zijn om geen melding te maken van oneerlijke handelspraktijken. Zeker bij “kleine” overtredingen kiest men dan eieren voor zijn geld om de relatie niet te schaden.

“Angst om niet meer met die afnemer zaken te kunnen doen. Ik zou dus eerst proberen er onderling uit te komen. Bij herhaling van oneerlijke praktijken wil ik geen zaken meer met die afnemer doen.”

“Als het belang te klein is, dan maak ik een andere afweging. Dan is de relatie mij meer waard dan het belang.”

In sommige gevallen geeft men aan dat de relatie niet in balans is en de afnemer te veel macht heeft. Dit werpt voor een aantal ondernemers een drempel op voor het doen van een melding.

“Als de afnemer dreigt om naar een ander te gaan of niet willen betalen.”

“Er zijn maar vijf inkooporganisaties die alle supermarktketens vertegenwoordigen. Als je te lastig bent, zoeken ze een andere leverancier; daar zijn er veel meer van.”

Ook noemen verschillende ondernemers dat er wel met de **menselijke maat** gekeken moet worden. Ze hebben begrip voor overmacht in sommige situaties.

“Als het begrijpelijke omstandigheden zijn, beetje menselijke maat moet er wel in zitten.”

“Bij overmachtssituaties.”

De **moeite** die het kost is naast de relatie met de afnemer een andere belangrijke mogelijke reden om geen melding te doen. Vooral als het verwachte resultaat niet opweegt tegen de verwachte inspanning.

“Als de rompslomp meer is dan het uiteindelijke effect. Als je denkt dat er geen resultaat wordt behaald, dan begin je er niet aan.”

“Als het om relatief weinig geld gaat. Er moet balans zijn tussen de energie die je erin stopt en het resultaat dat je verwacht.”

Ten slotte zijn er voedselproducenten en leveranciers die de vraag te **hypothetisch** vinden. Ze hebben niet te maken met oneerlijke handelspraktijken en kunnen daarom geen redenen geven om wel of geen melding te doen.

5 Bekendheid Autoriteit Consument & Markt

5.1 Deel verwacht dat NVWA of LTO toezicht houdt op Wet OHP Landbouw

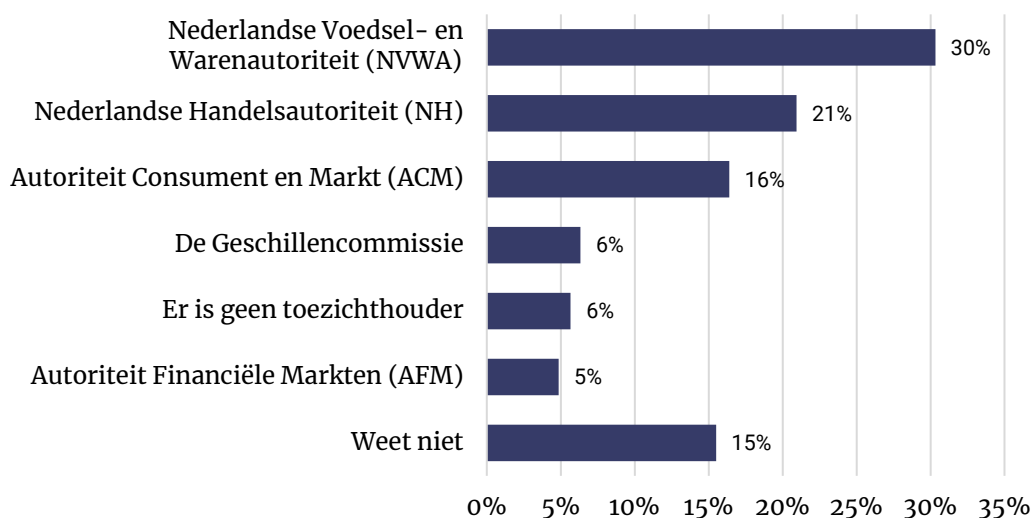
De voedselproducten en leveranciers is 'open' gevraagd of ze weten wie de toezichthouder is voor de Wet Oneerlijke Handelspraktijken. Acht procent van de ondernemers noemt zonder hulp de ACM als toezichthouder. Vaker denkt men echter dat de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) toezicht houdt (12%). Vier procent noemt Land- en Tuinbouw Organisatie Nederland (LTO). Enkele andere ondernemers weten het niet zeker, maar schatten in dat een ministerie de toezichthouder is. Meestal noemt men van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, maar soms ook het ministerie van Economische Zaken.

Tabel 5.1 – Welke organisatie houdt volgens u toezicht op de Wet oneerlijke handelspraktijken landbouw- en voedselvoorzieningsketen? (open vraag; n=493)

Antwoord	Genoemd door
NVWA	12%
ACM	8%
LTO	4%
Ministerie (Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Economische Zaken of ongespecificeerd ministerie)	2%

Indien men in eerste instantie de ACM niet noemt, kreeg men een lijst met opties voorgelegd. Ook geholpen wordt de NVWA meer dan andere opties genoemd (30%) (Figuur 5.1). De ACM (16%) staat na de Nederlandse Handelsautoriteit (zelfverzonnen autoriteit) (21%) op de derde plaats. Zes procent van de voedselleveranciers en producenten denkt dat er geen toezichthouder is. Vijftien procent geeft aan het echt niet te weten wie het zou moeten zijn.

Figuur 5.1 – Welke organisatie houdt volgens u toezicht op de Wet oneerlijke handelspraktijken landbouw- en voedselvoorzieningsketen? (geholpen vraag, gesteld indien men niet direct wist dat de ACM de toezichthouder is; n=413)

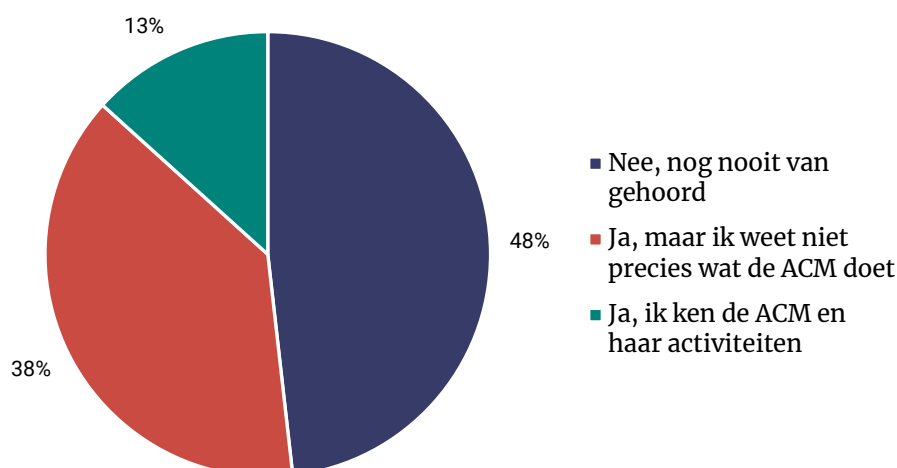

Dertien procent weet wat de ACM doet

De helft van de voedselleveranciers en producenten (48%) had voor het onderzoek nog nooit van de autoriteit gehoord (Figuur 5.2). Wanneer men de ACM wel kent, weet men vaak niet precies wat de ACM doet (38%). Dertien procent is goed op de hoogte van de activiteiten van de ACM.

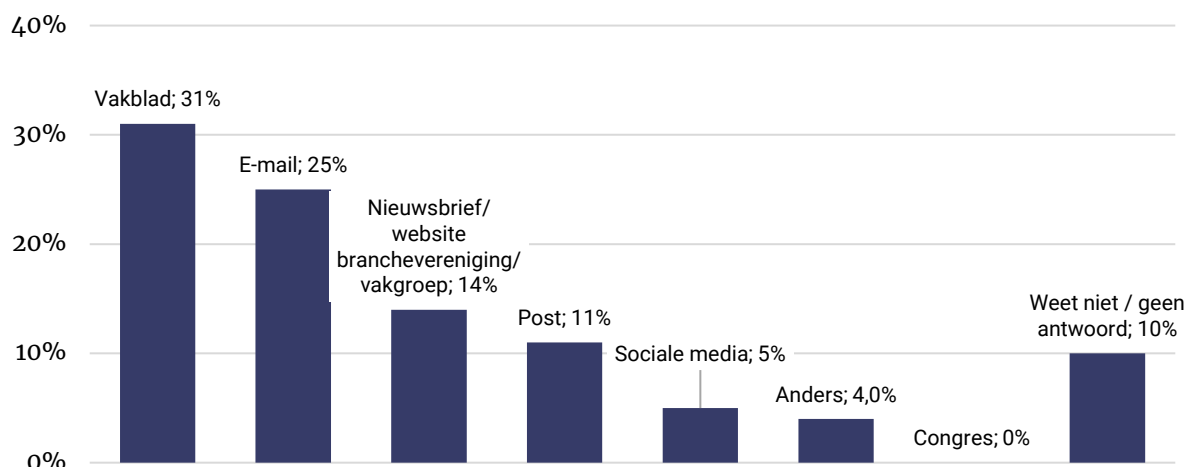
Figuur 5.2 – Had u voor dit onderzoek wel eens gehoord van de ACM? (n=493)

5.2 Informatie het liefst in vakbladen of via email

Drie op de tien producenten en leveranciers (31%) ontvangen informatie van de ACM graag via een vakblad (Figuur 5.3). Een kwart zou deze informatie graag per mail ontvangen, iets dat relatief lastig is aangezien de ACM niet direct producenten en leveranciers mailen. Wel is het mogelijk om hen te bereiken via de nieuwsbrief van een branchevereniging of vakgroep. Deze worden ook per e-mail verstuurd.

Figuur 5.3 – Op welke manier zou u het liefst informatie van de ACM over de wet en bescherming tegen grotere afnemers willen ontvangen? (n=493)

A Bijlage: vragenlijst

Vragenlijst gedragsanalyse OHP

Introductie vragenlijst

Goedemorgen/middag/avond, u spreekt met ..... van I&O Research.

Ik bel u over een onderzoek dat wij uitvoeren. Dit gaat over oneerlijke handelspraktijken. Daarmee bedoelen we situaties in de landbouw/voedselvoorziening waarin een grotere afnemer een kleinere leverancier op een oneerlijke manier behandelt. Als het goed is heeft u onlangs een brief hierover ontvangen.

Wilt u meedoen aan het onderzoek? Het beantwoorden van de vragen duurt ongeveer 10 minuten. Antwoorden zullen vertrouwelijk worden verwerkt en zijn niet herleidbaar naar u of uw bedrijf.

Enq: indien men meer vraagt over het doel van het onderzoek

Het doel van dit onderzoek is te ontdekken hoe vaak deze oneerlijke handelspraktijken voorkomen en te onderzoeken hoe deze problemen het best gemeld en aangepakt kunnen worden.

Indien men echt verder doorvraagt, dan kan gezegd worden dat het onderzoek van de ACM komt. Een onafhankelijke toezichthouder. Hier volgen later dan nog een aantal vragen over. **N.B. enquêteur: graag noteren als deze informatie gegeven is!**

S1. Voor dit onderzoek zijn we op zoek naar ondernemers met een bedrijf die als boer, tuinder of visser werkzaam zijn. Is dit op u van toepassing?

Enq: uiteindelijk zijn we op zoek naar voedselproducten en -leveranciers. Dienstverlening in de agrarische sector, bijv. een veearts valt hier niet onder. Het moeten ondernemers zijn die mogelijk met grote afnemers te maken zouden kunnen hebben.

1. Ja
2. Nee → **einde vragenlijst**

Doelgroep

V1. Als eerste een algemene vraag. Onder welke groep valt uw bedrijf?

Meerdere antwoorden mogelijk

Enq: dat er meer antwoorden mogelijk zijn, hoeft niet actief genoemd te worden.

1. Teelt van eenjarige gewassen
2. Teelt van meerjarige gewassen
3. Teelt van bloembollen en sierplanten
4. Melkveehouderij
5. Slachtveehouderij
6. Pluimveehouderij
7. Gemengd bedrijf
8. Visserij

Kennis over de Wet OHP Landbouw

Ik wil u nu een aantal vragen stellen over de regels tegen oneerlijke handelspraktijken in uw sector. Kunt u van iedere situatie aangeven of het gedrag van de afnemer wettelijk toegestaan is of niet? Wanneer u het niet weet, kunt u dit ook aangeven. *Toegestaan/niet toegestaan/weet ik niet*

V2. Is het volgens u toegestaan dat een afnemer...

<stellingen in random volgorde>

1. ... 30 dagen later dan afgesproken betaalt voor bederfelijke producten. [niet toegestaan] <programmeur: wel/niet toegestaan niet mee programmeren>
2. ...korter dan 30 dagen van tevoren een bestelling van bederfelijke producten annuleert. [niet toegestaan]
3. ...een verkoopprijs afspreekt die onder de kostprijs ligt. [toegestaan]
4. ... zonder overleg contracten of voorwaarden wijzigt. [niet toegestaan]
5. ...weigert afspraken schriftelijk vast te leggen. [niet toegestaan]
6. ...afspraken op papier zet over weigeringsvoorwaarden. [toegestaan]
7. ...dreigt producten uit de verkoop te halen als een leverancier een melding doet van oneerlijke handelspraktijken . [niet toegestaan]

De Wet oneerlijke handelspraktijken landbouw- en voedselvoorzieningsketen (Wet OHP Landbouw) beschermt sinds eind vorig jaar leveranciers van landbouw- en voedingsproducten. Deze Wet is bedoeld om de onderhandelingspositie van onder anderen boeren, tuinders en vissers tegenover grotere marktpartijen zoals verwerkers of supermarkten te versterken.

V3. Had u voor dit onderzoek wel eens gehoord van de Wet oneerlijke handelspraktijken landbouw- en voedselvoorzieningsketen?

1. Nee, tot de aankondiging van het onderzoek in de brief had ik er nog nooit van gehoord

2. Ja, maar ik wist niet precies wat de Wet inhoud

3. Ja, ik ben goed bekend met de Wet

V4. Bij Ja (2 of 3), Waar/via welk kanaal heeft u iets over de Wet oneerlijke handelspraktijken gehoord? (meerdere antwoorden mogelijk)

1. Een nieuwsbrief van de branchevereniging/vakgroep

2. Een website van de branchevereniging/vakgroep

3. Een advertentie op internet

4. In het nieuws

5. In de krant

6. Een advertentie in een vakblad

7. Via sociale media

8. Andere leveranciers

9. Op een sectorbijeenkomst/congres

10. Anders, namelijk...

Ervaring met oneerlijke handelspraktijken

V5. Ik wil u nu een aantal situaties voorleggen. Heeft u de afgelopen 3 jaar het volgende zelf wel eens meegemaakt?

Heeft u de afgelopen 3 jaar weleens zelf meegemaakt dat een afnemer...

Ja / nee

→ **V5b.** Bij ja, meteen de vervolgvraag: Hoe vaak heeft u dit ongeveer de afgelopen 3 jaar meegemaakt? *Nooit / zelden / soms / vaak / (bijna) altijd*

V6. En heeft u de afgelopen 3 jaar weleens gehoord dat een andere leverancier heeft meegemaakt dat een afnemer...:

Ja / nee → **V6b** Bij ja, meteen de vervolgvraag: Hoe vaak heeft u dit de afgelopen 3 jaar gehoord?

Nooit / zelden / soms / vaak / heel vaak

<hier worden steeds twee vragen en eventueel twee vervolgvragen per type incident gesteld>

1. ... u 30 dagen later dan afgesproken heeft betaald voor bederfelijke producten.

2. ... korter dan 30 dagen van tevoren een bestelling van bederfelijke producten heeft geannuleerd.

3. ...zonder overleg contracten of voorwaarden wijzigt.

4. ... het schriftelijk vastleggen van afspraken weigert.

5. ...dreigt producten uit de verkoop te halen omdat u een melding zou doen van oneerlijke handelspraktijken.

*Programmeur: [Vraag stellen als een leverancier bij minimaal 1 stelling heeft aangegeven **zelf** oneerlijke handelspraktijken mee te hebben gemaakt ('ja' heeft geantwoord)]*

U geeft aan dat u zelf wel eens te maken heeft met oneerlijke handelspraktijken. Bij welk type afnemer gebeurt dit voornamelijk?

ENQ: indien dit onduidelijk is, voorbeelden geven. Denk aan supermarkten, handelaren, producenten, verwerkers, pakstations, etc.

.... (open antwoord)

Bekendheid met de ACM

Nu wil ik u een aantal vragen stellen over de organisatie die toezicht houdt op oneerlijke handelspraktijken in uw sector.

V7. Welke organisatie houdt volgens u toezicht op de Wet oneerlijke handelspraktijken landbouw- en voedselvoorzieningsketen?

... (/ weet ik niet)

Bij weet ik niet of het foute antwoord:

V8. De organisatie die toezicht houdt op de Wet is benieuwd of ondernemers weten dat zij dit doet. Het is een van de volgende organisaties. Welke denkt u dat het is?

<antwoorden in willekeurige volgorde tonen>

Is dat de...

1. Autoriteit Financiële Markten (AFM)
2. Autoriteit Consument en Markt (ACM)
3. Nederlandse Handelsautoriteit (NH)
4. De Geschillencommissie
5. Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA)
6. Er is geen toezichthouder *<fixed>*
7. Ik weet het niet *<fixed>*

De Autoriteit Consument en Markt (ACM) houdt toezicht op oneerlijke handelspraktijken in de landbouw- en voedselvoorzieningsketen. De ACM kan naar aanleiding van een melding een onderzoek starten en boetes opleggen.

V9. Had u voor dit onderzoek wel eens gehoord van de ACM?

1. Nee, nog nooit van gehoord

2. Ja, maar ik weet niet precies wat de ACM doet
3. Ja, ik ken de ACM en haar activiteiten

V10. Op welke manier zou u het liefst informatie van de ACM over de wet en bescherming tegen grotere afnemers willen ontvangen?

<antwoorden in willekeurige volgorde tonen>

1. Post
2. E-mail
3. Sociale media
4. Nieuwsbrief/website branchevereniging/vakgroep
5. Vakblad
6. Congres
7. Anders, namelijk ...

Meldingsbereidheid

Zoals eerder aangegeven kunt u een melding maken bij de toezichthouder, de ACM, als u oneerlijke handelspraktijken ervaart. Kunt u aangeven in hoeverre u het eens bent met de volgende stellingen?

1 = volledig mee oneens, 2= mee oneens, 3= neutraal, 4= mee eens, 5 = volledig mee eens

V11. Ik kan me voorstellen dat ik een melding bij de toezichthouder (ACM), zal maken als ik zie of merk dat een afnemer...:

<stellingen in willekeurige volgorde tonen>

1. ... 30 dagen later dan afgesproken betaalt voor bederfelijke producten.
2. ... korter dan 30 dagen van tevoren een bestelling van bederfelijke producten annuleert.
3. ... zonder overleg contracten of voorwaarden wijzigt.
4. ... het schriftelijk vastleggen van afspraken weigert.
5. ... dreigt producten uit de verkoop te halen als ik of een leverancier een melding doet van oneerlijke handelspraktijken.

Belemmerende factoren

V12. In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?

Enq: Geschillencommissie toelichten als men niet weet wat dit is. Omschrijving: Het is voor voedselleveranciers mogelijk om zowel bij de ACM als bij De Geschillencommissie melding te doen van een oneerlijke handelspraktijk. De ACM, als handhavende partij, zal onderzoeken of er sprake is van een overtreding en een boete opleggen. Wanneer de voedselleverancier (ook) een oplossing wil dan is De Geschillencommissie beschikbaar. De Geschillencommissie doet een bindende uitspraak over wie gelijk heeft en kan daarbij een vergoeding toekennen voor de geleden schade. Het kost geld om een melding te maken bij de Geschillencommissie. Een melding bij de ACM is kosteloos.

1 = volledig mee oneens, 2= mee oneens, 3= neutraal, 4= mee eens, 5 = volledig mee eens
, 6 = weet ik niet

1. Ik vind het belangrijk om oneerlijke handelspraktijken te melden bij de toezichthouder .
2. Als ik samen met anderen een melding kan maken bij de toezichthouder, zou ik eerder een melding maken dan alleen.
3. Ik heb er vertrouwen in dat de toezichthouder serieus met een melding om zou gaan.
4. Ik begrijp wat er met mijn melding gebeurt.
5. Ik ben bang voor de reactie van mijn afnemer als ik een signaal meld bij de toezichthouder .
6. Ik denk dat het doen van een melding te veel moeite kost.
7. Ik denk dat de toezichthouder onvoldoende deskundig is om echt iets met mijn melding te kunnen doen.
8. Ik heb er vertrouwen in dat het doen van een melding mijn probleem oplost.
9. Ik vertrouw erop dat de toezichthouder onafhankelijk is bij de behandeling van een melding.
10. Ik zou eerder een melding maken bij de Geschillencommissie dan bij de toezichthouder
11. Ik ben bang dat het melden van een oneerlijke handelspraktijk ervoor zorgt dat afnemers geen producten meer van mij willen kopen.

12. Ik heb vertrouwen in de overheid. <fixed>

Stel u heeft te maken met oneerlijke handelspraktijken door afnemers.

V13. Wat zijn voor u redenen deze bij de toezichthouder te melden?

...

V14. En wat zijn voor u redenen om deze niet bij de toezichthouder te melden?

...

V15. De ACM wil als toezichthouder op oneerlijke handelspraktijken graag weten hoe ze kunnen zorgen dat signalen over oneerlijke handelspraktijken bij hun worden gemeld. Wat zou u helpen om een signaal bij de ACM te

melden?

...

Doelgroep

Als laatste willen we u graag nog een aantal vragen stellen over uw bedrijf.

V16. Hoe hoog is ongeveer uw gemiddelde jaarlijkse omzet?

Enq: categorieën kunnen opgelezen worden totdat men het antwoord heeft gegeven.

1. < 2 miljoen euro
2. 2 – 10 miljoen euro
3. 10 – 50 miljoen euro
4. 50 – 150 miljoen euro
5. 150 – 350 miljoen euro
6. Meer dan 350 miljoen euro

V17. Is een (of zijn meerdere) van uw afnemers een relatief grote afnemer met meer omzet dan uw eigen bedrijf?

Denk daarbij bijvoorbeeld aan grote verwerkers of supermarktketens?

Ja/nee

Overige vragen

V19. Om af te sluiten... Heeft u nog opmerkingen over deze vragenlijst of is er nog iets anders dat u kwijt wilt?

Ja:

.....

Nee

Hartelijk dank voor het telefonisch beantwoorden van de vragen. De antwoorden zullen geanalyseerd worden en worden verwerkt in een rapportage.

B Bijlage: vooraankondiging

Jansen B.V.
Dorpstraat 10
1234AB UTRECHT

Datum	Kenmerk	Bijlagen	Contact
26-09-2022	EOHP2022	-	0800-0191

Aankondiging onderzoek oneerlijk gedrag afnemers (oneerlijke handelspraktijken) in de landbouw- en voedselvoorziening

Geachte heer, mevrouw,

Leveranciers en producenten van voedingsproducten krijgen soms helaas te maken met oneerlijk gedrag van afnemers van producten. Denk bijvoorbeeld aan bestellingen die op korte termijn geannuleerd worden. Sinds 1 november 2021 is er een wet die leveranciers en producenten beschermt tegen dit soort zaken. I&O Research is gevraagd om onderzoek te doen naar de werking van de wet in de praktijk. Wat weet u van de wet? Heeft u wel eens met oneerlijk gedrag van afnemers te maken? Heeft u bijvoorbeeld wel eens meegemaakt dat een afnemer te laat betaalde? Of kent u anderen die dit meemaakten? Deze en andere vragen komen aan bod. U hoeft zich niet voor te bereiden.

Hoe doet u mee?

U hoeft nu nog niets te doen. Vanaf 3 oktober kunt u gebeld worden door een interviewer van I&O Research met de vraag of u kort aan de telefoon een aantal vragen wilt beantwoorden. Dit duurt ongeveer 10 minuten. Wilt u deze afspraak alvast plannen? Dan kunt u contact opnemen met de helpdesk van I&O Research via helpdesk@ioresearch.nl of 0800-0191.

Waarom meedoen?

Met uw deelname draagt u bij aan het toezicht op oneerlijke praktijken in uw sector. Met deze kennis wordt onderzocht hoe vaak oneerlijke praktijken door afnemers voorkomen en hoe deze het beste gemeld en aangepakt kunnen worden. Dit moet op termijn de positie van u en uw mede-ondernemers versterken.

Hoe komen we bij u?

Voor dit onderzoek worden vanuit het Landelijk Informatiesysteem van Arbeidsplaatsen (www.lisa.nl) willekeurig 4.000 ondernemers in de landbouw, visserij en tuinderij benaderd. U bent daar één van. Uw deelname is daarom erg belangrijk: u vertegenwoordigt veel andere ondernemers die niet zijn uitgenodigd. Uw adresgegevens zijn uitsluitend gebruikt voor het toesturen van deze brief en worden losgekoppeld van de door u gegeven antwoorden. Uw antwoorden worden dus volledig vertrouwelijk verwerkt.

Wat of wie is I&O Research?

I&O Research is een onafhankelijk onderzoeksbureau dat voor diverse partijen onderzoek uitvoert (Zie ook: www.ioresearch.nl). I&O Research houdt zich aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en gebruikt uw gegevens uitsluitend voor dit onderzoek.

Heeft u nog vragen?

Neem dan contact op met de helpdesk van I&O Research. Dit kan op verschillende manieren:

- door een e-mail te sturen naar helpdesk@ioresearch.nl
- door (gratis) te bellen naar 0800-0191
- door een bericht te sturen via WhatsApp naar 06-86826208

U kunt verwijzen naar het kenmerk van deze brief.

Met vriendelijke groet,

Thijs Lenderink,
I&O Research

Contactgegevens

I&O Research Enschede

Zuiderval 70
Postbus 563
7500 AN Enschede
053 - 200 52 00
KVK-nummer 08198802
info@ioresearch.nl
www.ioresearch.nl

I&O Research Amsterdam

Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
020 - 308 48 00
info@ioresearch.nl
www.ioresearch.nl

